

ристики природно-ресурсного, соціально-демографічного, виробничого та науково-технічного потенціалу, аналіз регіональних особливостей формування фінансового та інноваційно-інвестиційного потенціалу.

Під час вивчення сучасного стану функціонування основних складових господарського комплексу України, а також регіональних особливостей територіальної організації міжгалузевих комплексів, на наш погляд, слід акцентувати особливу увагу на сучасних процесах структурної трансформації як національної, так і регіональних економічних систем. Саме такий підхід забезпечить глибоке розуміння студентами поняття про комплексний соціально-економічний розвиток регіонів у ринкових умовах господарювання та сформує знання про особливості сучасної регіональної ситуації в Україні та її складових: соціально-економічної, фінансової, інвестиційно-інноваційної, екологічної ситуації, визначення рівня соціальної напруги в регіонах.

Таким чином, подальше впровадження в навчальний процес вивчення основних напрямків еволюції методології регіональних економічних досліджень, що відображають зміни в сучасних умовах господарювання, сприятиме формуванню у майбутніх фахівців-економістів сучасних поглядів та знань щодо розв'язання завдань регіонального розвитку.

*Панкратов О. М., канд. техн. наук, доцент
кафедри регіональної економіки*

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ЯК ШЛЯХ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Болонская декларація, прийнята в 1999 році, визначила стратегію вищої освіти, сформулювавши основні завдання, що включають розробку методології модульної побудови освітніх програм, міжвузівську співпрацю, сумісність програм навчання та впровадження наукових досліджень.

Інноваційна педагогіка базується на інтенсифікації процесу навчання та педагогічної творчості в спілкуванні з тими, хто на-

вчається. Вона розкривається у відомих восьми умовних блоках, серед яких 5-й блок вимагає застосування проблемних лекцій, дискусій, організацію дослідницької роботи.

Науково-дослідна діяльність студентів є видом проблемного навчання, в процесі якого виявляються схильності студентів до цілеспрямованого творчого пошуку.

У ході представлення нового навчального матеріалу студентам, викладач створює проблемну ситуацію, яка спочатку викликає здивування у них, а потім — інтерес до факту суперечності, потребу знайти вихід для зняття суперечності. Таке положення приводить до активізації пізнавальної діяльності. Вихід з неї і є рішенням пізнавальної задачі. До умов виникнення проблемної ситуації, можна віднести орієнтацію на пізнавальні можливості студентів. Проблемне завдання має бути суб'єктивно-проблемним і посиленням для вирішення. Студентам необхідно показати значущість для них вирішення проблеми. В процесі розв'язання суперечності, як правило виділяють етапи:

- перший — виникнення проблемної ситуації;
- другий — усвідомлення та ухвалення студентом проблеми;
- третій — висунення гіпотез про можливі шляхи вирішення проблеми, що забезпечує перехід до дослідницького методу, що активізує тих, хто навчається, до пізнавальної діяльності.

У проблемного навчання є особливості, про які необхідно пам'ятати. Це створіння умов, що забезпечують вирішення проблеми; проблема повинна вирішуватись на основі використання відповідних наукових методів. Проблемні завдання повинні бути спрямовані на застосування знань не тільки з даного предмету, але й із суміжних дисциплін, а в деяких випадках — додаткових занять, що проводяться поза програмою. Процес проблемного навчання припускає поєднання індуктивного та дедуктивного методів організації розумової роботи з глибоким проникненням в суть питання, що обговорюється та встановленням певних причинно-наслідкових зв'язків.

У методиках сучасної освіти важливе місце щодо реалізації проблемного навчання займає практикум і постановка в ньому найпростіших дослідницьких робіт. Складові науково-дослідної діяльності студентів це — практикум, спеціальний практикум, практика, випускна робота. Кожна компонента цієї схеми має свою мету, завдання і, на певному етапі підготовки, сприяє формуванню навичок дослідницької роботи студентів. Формування цих навичок починається з практикуму. Експериментальна робота в практикумі сприяє не тільки засвоєнню теоретичних знань, а

й прищеплює студентам інтерес до дослідницької роботи. Наступний етап у формуванні навичок науково-дослідної діяльності — це робота студентів на спеціальних практикумах, які доповнюють один одного, забезпечуючи більш високий рівень отриманих студентами знань та вмінь.

Виконуючи завдання на практикумах та спецпрактикумах, студенти вчаться складати звіт про виконану роботу — перший досвід узагальнення отриманих результатів, їх аналізу та обґрунтування висновків. Це, по суті, перший досвід написання наукової праці.

Отримані студентами знання та вміння дозволяють їм грамотно та уміло підійти до заключного етапу — виконанню випускної кваліфікаційної роботи, яка, після захисту, дає право студенту стати бакалавром або магістром.

*Пішванова В. О., канд. філос. наук, доцент,
Малінко О. Г., старш. викл.,
кафедра іноземних мов
факультету управління персоналом та маркетингу*

РАЦІОНАЛІЗМ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПАРАЛЕЛІ

Кардинальні зміни у сфері вищої освіти України, що відбуваються у зв'язку з її інтеграцією до європейського освітнього простору, висувають високі вимоги до особистісних та професійно значущих якостей фахівців з вищою освітою. Суспільство потребує високопрофесійних, творчих, ініціативних, конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. Сучасна вища школа повинна забезпечувати підготовку всебічно розвинених фахівців, які здатні до самовдосконалення, самоствердження і розвитку, прийняття рішень у складних умовах, підготовлені до неперервного підвищення своєї кваліфікації.

На жаль, сьогодні ще можна зустріти прояви раціоналізму у вищій школі, що робить з студента своєрідного «робота», нездатного творчо мислити, самостійно приймати рішення, самовдосконалюватись. За такої моделі освіти, викладач нав'язує студенту